

A kavics

Hogy került hozzám? Ki csúsztatta a kezembe? Kávébarna kavics, apró homokszemek peregetek le róla. Ahogy megláttam, mindent és mindenkit elfelejtettem. A tengeremben tartottam és csak bámultam. Az arab. A sivatagból érkezett. A végtelen homoksivatagból. Láttam a karavánok útjait. És még mást is láthatott. Rég elpusztult városokat. Homokba fulladt házakat, palotákat. Talán akadt egy lány, aki felemelte, a kezébe vette és csak nézte. Egy lány, egy öregember, egy fekete szakállas férfi. Egyik kézből a másikba. Szóltak hozzá. Nem válaszolt, de mindent megértett. Örökké vándorolt, azzal a megbízható ragyogásával. Semmi kérdés abban a ragyogásban. Az alakja meg olyan karcsú, finom vonalú. Egy halra emlékeztetett. Egy megkövesedett halra. Nem! Nem hasonlított senkihez és semmihez.

Otthon rátettem a könyvespolc szélére. Felzúdult mögöttem a kórus. Apa, anya és Vali néni. Vali néni, akár egy bérház. Olykor felröppent hozzánk.

- Na tessék! Már megint összeszedett valamit!
- Ezt meg hol találtad?
- Hol találta?! Az utcán vagy a téren!
- Vedd le onnan!
- Egyáltalán, mi ez?!
- Nem hallottad, hogy vedd le onnan!

Röpködtek a sértések. Valóságos gyalázkodások. Mindez nem jutott el hozzá. Mit törődött ő velük! Hiszen fejedelmeket ismert. Selyempárnára helyezték. Bizonyos napokon elébe járultak, imákat mormoltak előtte. Imádkoztak és kávézgattak. *Bizonyos napokon.*

Kivitettem a lépcsőházba. Meglehetősen ünnepélyesen az ablakpárkányra tettem. Föléje hajoltam. Végigsimítottam rajta. De éppen csak ujjhegygel. És csak néztem. Kissé eltávolodtam tőle. Úgy oldalról figyeltem. A legfelső lépcsőfokról. Bármikor visszamehetek hozzá. Levehetem. Megfoghatom.

És ha lerohanok a földszintre? Akkor is itt marad? Megvár?

Elindultam lefelé. Közben vissza-visszanéztem. Az első kanyarnál visszarohantam. Nem hagyhatom magára ebben a homályos, rosszkedvű lépcsőházban!

Levittem a térre.

Egymás mellett egy padon. Együtt néztük, hogy szálltak a hinták.

Lányok repültek felém. Hirtelen eltűntek. Belevesztek a levegőbe. Csak a nevetésük hallatszott valahonnan messziről.

Az arab felé sandítottam. Unja az egész. Rettentően unja. Hát mi ez neki? Egy poros tér, apró, sötét kavicsokkal.

Dehát hová vigyem? Mit mutassak meg neki?

Ki a Duna-partra. A Duna-parti kavicsdombokhoz, kavicshegyekhez.

Kavicsdombok, kavicshegyek.

Pocsolyákba merült pocsolyakavicsok.

Elhajított kavicsok.

Mit jelent ez egy sivatagi kavicsnak?! Semmit. Vagy még annál is kevesebbet.

Azért majd kitalálok valamit. Holnap... vagy holnapután. Csak ne veszítse el a türelmét.

Sugárzott belőle a türelem és bölcsesség. A sivatagi kavicsok bölcsessége.
Már besötétedett, ahogy hazafelé mentem.

Egyszerre csak megálltam a lépcsőházban. Az arcomhoz szoritottam a kavicsot. Egy végtelenül lassú mozdulattal végighúztam az arcomon.

– Hát te . . . ?

Emmi néhány lépcsőfokkal feljebb. Emmi a negyedikről. Hangtalanul nevetett.

– Mit csinálsz itt?

Egyszerűen nem tudtam megszólalni.

Emmi közelebb hajolt. Megfogta a kezemet, mintha egyenként akarná lehámozni az ujjaimat. – Mit szorongatsz? Megmutatod?

Még mindig hallgattam.

Ő pedig gonosz, kis nevetéssel.

– Egy kavics!

– Nem! Ez nem kavics!

– Hát micsoda? – Egy pillanatra elhallgatott. – Egy kavicsot csókolgatsz!

– Mit beszélsz?!

– Jól hallottad!

Elengedte a kezemet. Mereven az arcomba nézett, ahogy megismételte. – Egy kavicsot csókolgatsz! – Leszaladt mellettem a lépcsőn. A kanyarból még visszanezett. Azzal eltűnt.

A falhoz tapadtam. Az arabot egy sunyi, gyors mozdulattal becsúsztattam a zsebembe. Mintha többé nem is akarnám látni. Mintha sose találkoztunk volna.

Leváltam a falról. Tovább fölfelé. Elővettem az arabot. Megint csak végigsimítottam rajta.

Gyanakvó arcok fogadtak a vacsoraasztalnál.

Apa ránk nézett, ahogy úgy odavetette.

– Sétáltatok? Vagy beültetek egy moziba?

Ez egyáltalán nem hangzott humorosan. Ezt elég rondán odakente. Igazán nem lehetett csodálkozni, hogy az arab megjelent egy tányér mellett. A fehér abroszon egy fehér tányér mellett.

Anya egy túlvilági sóhajban.

– Jancsikám . . . !

Vali néni félig felemelkedett. Tokája fenyegetően megremegett.

– És te még azt mondod neki, hogy Jancsikám? Mi az, hogy Jancsikám?!

Apa egyet intett. A két nő egyszerre megszűnt. Most már csak apa undok, hideg hangja.

– A barátod velünk vacsorázik? (A két nő felé) Miért? Nincs ebben semmi különös. Most már csak azt kell megtudnom, hogy mit vacsorázik úgy általában? Mi a kedvence?

Áthajolt az asztalon.

– Persze, kérdés, hogy megfelel-e a társaságunk. Mégis . . . egy ilyen előkelő idegennek. Ez bizony nagy kérdés.

A társaság! A kavicsok társasága a tányérok mellett. Különbféle kavicsok, lyukakkal, járatokkal. Félrecsúszott fejek, behorpadt szemüregek, elferdült szájak apró és mégis oly félelmetes fogakkal.

Apa most már valósággal végignyúlt az asztalon.

– Sajnálom, de nem gondoskodtam társaságról! És most, ha megkérhetném, tűnjön el innen! Ezzel a derék fiúcskával együtt!

Egyszerre felborult a szoba. A székek feldültek. A tányérok felborultak, ahogy apa lerántotta a terítőt.

– Tűnés innen!

De akkor mi ketten már a másik szobában.
Az ágy szélén ültem. Mellettem az arab. Nem gyújtottam fel a villanyt.
Halvány fénycsík szűrődött be az ajtó alsó nyílásán. Kiabálás. Fel-feltörő sírás. Apa hangja. – . . . és magukkal is torkig vagyok!
Hirtelen csönd.
A fénycsík is eltűnt.
Közelebb húztam magamhoz az arabot.
– Azért ő nem ilyen . . . nem . . . ne hidd! Moziba járunk, a Tivoliba, meg a Turánba. Moziba, meg futballmeccsre. A 33-asnak drukkolunk. Az egy kis csapat, örökké kiesésre áll. Te persze ezt nem nagyon érted . . . 33-as, meg kiesés . . . de mindegy. Csak azt akartam mondani, hogy . . .
Elakadtam. De úgy, mint aki többé már meg se szólal.
Megint csak őt néztem. Nem! Azt még mindig nem mondhatom, hogy az *enyém*. Azt soha, de soha . . . még magamban se.
Az a barna csillogás a sötétben! A sivatagot lehetett érezni. Az éjszakai sivatagot.
A forró nappalok után dermesztően hidegek az éjszakák. Alaposan be kell burkolóznia a takarókba.
Feltámad a szél. Az éles, hideg sivatagi szél.

KALÁSZ MÁRTON

Gyermek-Bábel

Mindig rossz is volt, hunyorgattak egymásra, a kisiú szorongott, s talán nemcsak ő, hanem a másik is. Apja ott állt köztük, beszélt hozzájuk. Amit az egy évvel fiatalabb unokatestvére felelgetett, abból a kisiú semmit nem értett. Apja szájából is furcsa volt ilyenkor a magyar beszéd, bár a kisiú tudta, bármikor visszafordítja németre, vagyis a falu nyelvjárására a szót, s szól őhöz – az egész szorongást inkább az apja okozta a kisiúban, s nem az unokatestvére. Hirtelen úgy érezte, apja, átlépve egy nyelvi határt, ott is marad a másik oldalon, őt cserbenhagyja, nemcsak a beszédével, hanem egyszer s mindenkorra. Egy pillanatra féltékenyen nézett az unokatestvére, nem jutott eszébe, hogy egyszerűen megkérdezze apjától, mit mond az unokatestvére, s ezzel apjának muszáj svábul megszólalnia, muszáj visszajönnie az ő oldalára, s belőle elmúlik a szorongás. Sose tette meg, mindig megvárta, amíg az apja magától lép vissza az innenső oldalra, s annak már nem volt olyan biztonság-íze, mint emennek lehetett volna. Apja aztán magukra hagyta őket, ő sem kiáltott utána, hogy fölénnyét valamiképpen éreztesse a másikkal, az sem, hogy megnyugtassa magát, rokonok közt, idehaza van.

A szorongás minden nyáron csak addig tartott, amíg a kisiú apjától a két hétre való alapeligazítást megkapták. Tudták mindketten, attól kezdve bármikor bármit lehet, a felnőtt türelmetlenségére is, kérdezni. S talán nem is volt akkora ez a szorongás, csupán a nagyra nőtt, túlságosan is megbonyolódott hajdani kisiúban él így.